

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-03-04 Nr. (1.5) KT-198

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENSAVIMO ĮSTATYMO NR. X-296 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija teikia Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektu siekiama įgyvendinti Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, 224.13 papunktyje įtvirtintą tikslą padidinti iš valstybės biudžeto skiriamas lėšas nusikaltimų aukoms padarytai žalai atlyginti.

I. Sprendžiama problema	<ol style="list-style-type: none">1. Įgyvendinama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2016 m. spalio 11 d. sprendime byloje C-601/14 (toliau – ESTT sprendimas) suformuluota teisės aiškinimo taisyklė, jog valstybė privalo nustatyti, kad žala būtų kompensuojama už visus (ne tik už sunkiausius) smurtinius nusikaltimus;2. Keičiama smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo sistema, suteikiant prioritetą operatyviam žalos atlyginimui. Žalos kompensavimas taps prieinamas platesniam smurtinių nusikaltimų aukų ratui, kompensavimas bus paprastesnis ir greitesnis.3. Atskiriamos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo valdyme dalyvaujančių institucijų funkcijos; siekiant užtikrinti efektyvų valstybės reikalavimo teisių įgyvendinimą yra aiškiau apibrėžiamos Fondo programos vykdytojo teisės.
II. Siūlomos priemonės	<ol style="list-style-type: none">1. Praplėsta smurtinio nusikaltimo sąvoka.2. Supaprastinama žalos kompensavimo procedūra, numatant kompensacijos išmokėjimą po įvykio ir vieną kartą be atskiros galiojančiame įstatyme nustatytų aplinkybių patikros.3. Pakeičiamas išmokamų kompensacijų dydis, kadangi praplečiamas smurtinių nusikaltimų sąrašas (sumažinamas kompensacijų, mokamų pagal galiojantį įstatymą dydis, tačiau į smurtinių nusikaltimų sąrašą įtraukiami nusikaltimai, už kuriuos anksčiau nebuvo kompensuojama); kompensacija nebus dalinama kelioms aukoms, o bus išmokama visa kompensacija kiekvienai aukai, turinčiai teisę į žalos kompensavimą).

	4. Prašymų gavimą ir sprendimų priėmimą planuojama perduoti iš Teisingumo ministerijos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (kompensacijų išmokėjimas taps prieinamesnis).
III. Priemonių kaštai	<p>Pritarus Įstatymo projektui, siūlomoms nuostatoms įgyvendinti reikės apie 12 mln. eurų per metus kompensacijų išmokėjimui, taip pat apie 300 tūkst. eurų papildomų etatų įsteigimui ir išlaikymui. Prognozuojama, kad dėl kompensavimo gali kreiptis 8 000 - 9 000 aukų (skaičiuojant pagal prognozę, kad kreipsis 50 proc. aukų nuo užregistruotų nusikaltamų veikų skaičiaus).</p> <p>Šiuo metu Teisingumo ministerija per metus vidutiniškai išnagrinėja apie 400 prašymų, 2018 m. kompensacijoms buvo išmokėta 717 tūkst. eurų. Dalis lėšų yra skiriama iš valstybės biudžeto, o dalis - panaudojama iš Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>1. Prognozuojama, kad kompensacijas gaus didesnis asmenų ratas.</p> <p>2. Užtikrinamas greitesnis kompensacijos išmokėjimas (pagal galiojančią įstatymą galima buvo kreiptis dėl kompensacijos avansu ir pasibaigus baudžiamajam procesui).</p> <p>3. Aukos galės išvengti pakartotinės viktimizacijos, kai atsidūrę sudėtingoje situacijoje, gaus valstybės palaikymą.</p>

Įstatymo projektu yra įgyvendinama 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/80/EB dėl žalos kompensavimo nusikaltimų aukoms. Siekiant užbaigti šio Europos Sąjungos teisės akto perkėlimo ir įgyvendinimo procedūrą, Lietuvos Respublikos Vyriausybei reikės paskirti Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos vykdytoją – valstybės instituciją, kuri įgyvendins Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programą ir atliks kitas įstatyme nustatytas funkcijas.

Įstatymo projektas sudarys sąlygas gauti smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensaciją didesniai asmenų ratui ir paprastesne tvarka, todėl neabejotinai turės teigiamą poveikį smurtinių nusikaltimų aukų teisiniui statusui. Išsamesnė informacija dėl teisinio reguliavimo poveikio ir finansinių lėšų poreikio yra pateikta pridedamame prie Įstatymo projekto aiškinamajame rašte. Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas dėl Įstatymo projekto neatliekamas. Priėmus įstatymo projektą, esminių neigiamų pasekmių nenumatoma.

Įstatymo projektas buvo derintas su Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Europos teisės departamentu, Teisėjų taryba ir Generaline prokuratūra. Įstatymo projektas patikslintas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pastabas ir dalį Europos teisės departamento ir Generalinės prokuratūros pastabų. Dėl pateiktų pastabų bei pasiūlymų, į kuriuos atsižvelgta arba neatsižvelgta, teikiama Įstatymo projekto derinimo pažyma (Įstatymo projektas buvo derinamas darbine tvarka siunčiant jį el. paštu, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija atsakė, kad laiko jį suderintu, o nesant kitų institucijų pareikštos nuomonės, Teisingumo ministerija laiko jį suderintu ir su kitomis institucijomis).

Dėl Įstatymo projekto konsultuotasi su visuomene paskelbus Įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje, be to, Įstatymo projektas buvo išsiųstas Lietuvos nusikaltimų aukų rėmimo asociacijai, Vilniaus arkivyskupijos „Caritas“ ir Nuteistųjų konsultavimo centrui. Pastabų ar pasiūlymų nebuvo pateikta.

Įstatymo projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisinio atstovavimo skyriaus vedėja Juliana Ostrouch-Brazdauskienė (tel. 266 29 65, el. p. juliana.ostrouch@tm.lt ir patarėja Eglė Dervinskienė (tel. 219 18 97, el. p. egle.dervinskiene@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo projektas, 8 lapai.
2. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 8 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
4. Derinimo pažyma, 13 lapų.
5. Įstatymo projekto atitikties lentelė, 5 lapai.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius